

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 4 mars 1919 kl. 5 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om
höjning av stämpelavgiften för spelkort.*

(1:a avd.)

Närvarande: herrar Källman, Röing, Ollas A. Ericsson, Wijk, Lyckholm, K. A. Nilson, Bäckström, Forssman, Rosén, Boman, Vennersten, Jonsson i Hökhult, Rune, Holmström, Olsson i Kullenbergstorp, Nilsson i Kristianstad, Bergman, Neess och Lövgren i Nyborg.

Uti särskilda, till bevillningsutskottet hänvisade, lika lydande motioner, nr 96 i första kammaren av herr Rosén och nr 238 i andra kammaren av herr Hamrin, har anförts följande:

»Enligt gällande bestämmelse skola alla till försäljning och förbrukning inom riket ämnade, figurerade eller ofigurerade kort, varmed spel kan övas, antingen de äro i riket tillverkade eller från utrikes ort dit införda, beläggas med en avgift av femtio öre för varje kortlek.

Då det saknas anledning att genom bibehållande av en så låg stämpelavgift underlätta inköpet av spelkort, och då en kraftig förhöjning av avgiften torde i sin mån bidra till stävande av det för ungdomen demoraliserande kortspelsraseriet, hemställes, att riksdagen måtte besluta, att spelkort skola beläggas med en avgift av fem kronor för varje kortlek.»

Stämpelavgiften för spelkort, som sedan lång tid tillbaka förekommit inom vårt beskattningssystem och som alltid utgått med visst belopp för varje kortlek, utgjorde från och med 1872 års början 75 öre,

höjdes enligt beslut av 1892 års riksdag till 1 krona 50 öre och ned-sattes åter av riksdagen år 1896 till 50 öre.

Statsverkets inkomster av ifrågavarande stämpelavgift under tiden 1884—1918 utvisas i jämna krontal av följande sammanställning:

1884.....	kronor	116,216	1902.....	kronor	100,446
1885.....	»	114,055	1903.....	»	122,777
1886.....	»	103,417	1904.....	»	135,051
1887.....	»	109,903	1905.....	»	117,976
1888.....	»	124,208	1906.....	»	181,993
1889.....	»	122,501	1907.....	»	144,942
1890.....	»	120,406	1908.....	»	138,826
1891.....	»	121,465	1909.....	»	159,930
1892.....	»	159,094	1910.....	»	169,592
1893.....	»	99,683	1911.....	»	170,930
1894.....	»	88,369	1912.....	»	172,223
1895.....	»	92,551	1913.....	»	182,871
1896.....	»	83,661	1914.....	»	168,647
1897.....	»	111,832	1915.....	»	194,147
1898.....	»	128,422	1916.....	»	211,101
1899.....	»	141,984	1917.....	»	213,103
1900.....	»	142,635	1918.....	»	238,068.
1901.....	»	145,854			

Den av 1892 års riksdag företagna höjningen av stämpelavgiften för spelkort föranleddes av en inom riksdagen väckt motion och beslutades i enlighet med bevillningsutskottets hemställan. Utskottet hade i sitt i ämnet avgivna betänkande, nr 8, anfört, bland annat, följande. Vid bestämmande av beloppet utav en sådan skatt som den ifrågavarande hade man, såvitt man ej ville använda densamma för att helt och hållet undertrycka bruket av det beskattade föremålet, endast att tillse, att man ej stegrade beskattningen i sådan grad, att statens inkomst av densamma i stället för att ökas komme att minskas, eller att beskattningen framlockade allehanda försök att på lagstridigt sätt undandra sig densamma. Någon fara härför ansåge utskottet icke förefinnas vid en höjning till 1 krona 50 öre för varje kortlek.

Även den nedsättning av ifrågavarande stämpelavgift, som beslutades vid 1896 års riksdag, företogs med anledning av i motionsväg framkomna förslag och på hemställan av bevillningsutskottet. I sitt betänkande i ärendet, nr 2, hade utskottet hänvisat till den nedgång i statens

inkomst av denna stämpelavgift, som, på sätt framgår av ovan intagna sammanställning, inträtt efter den år 1892 vidtagna höjningen. I fråga härom hade utskottet särskilt framhållit, att, under det medelinkomsten av stämpelavgiften under åren 1884—1891, då avgiften utgått med 75 öre per kortlek, utgjort 116,521 kronor 50 öre, motsvarande en årlig förbrukning av 155,362 lekar, medelinkomsten för åren 1894 och 1895 icke uppgått till mer än 90,394 kronor 50 öre, motsvarande en förbrukning av allenast 60,263 lekar om året. Utskottet hade vidare anfört, att genom förhöjningen i kortstämpelavgiften sålunda, i motsats till vad som därmed åsyftats, åstadkommits en betydlig minskning såväl av statens inkomst av denna skattetitel som ock i de svenska fabrikanternas avsättning. Någon förbättring i sedligt avseende syntes däremot icke hava vunnits. De, som spelade om höga belopp, läte icke avhålla sig från spelet genom en hög stämpelskatt. För dem åter, som använde spelkortet såsom ett tidsfördriv, vore en avgift av 1 krona 50 öre för varje lek allt för dryg. Den betänkligaste påföljden av den höjda avgiften ansåge utskottet emellertid vara den härav föranledda frestelsen till underslev, och det syntes icke kunna råda något tvivel därom, att spelkort under den tid, som förflutit efter avgiftens höjning, använts lika mycket som tidigare, samt att minskningen i statens inkomst av kortstämpelavgiften huvudsakligen föranletts av att kort i myckenhet insmugglats från grannländerna och försålts här i landet. Sådant kunde nämligen med stor vinst äga rum till följd av de i Danmark och Norge gällande låga stämpelavgifterna å spelkort. Beträffande dessas belopp uppgav utskottet, att avgiften utgjorde i Danmark 8 skilling danskt mynt ($16 \frac{2}{3}$ öre) och i Norge 60 öre för lek.

Den ovan intagna, till stöd för de föreliggande motionerna anförda motiveringen giver vid handen, att dessa motioner framkommit i samma syfte som en inom andra kammaren av herr Olsson i Ramsta m. fl. väckt, till kammarens andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 24, i vilken hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om verkställande av utredning, om och på vad sätt genom statsmakternas ingripande spel om penningar och penningars värde kunde förhindras och sedan för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen gäve anledning. Till stöd för sistnämnda yrkande har bland annat framhållits, hurusom kortspel om penningar och penningars värde på senare tid vunnit en sådan utbredning över hela vårt land, att det blivit en stor fara särskilt för det uppväxande släktet.

Även bevillningsutskottet hyser den uppfattningen, att det särskilt

Utskottet

bland ungdomen alltmer tilltagande bruket att spela kort om penningar innebär så allvarliga vådor ur samhällets synpunkt, att åtgärder för dess stävjande framstå såsom i hög grad önskvärda; och bevillningsutskottet skulle för sin del icke tveka att förorda även en kraftig höjning av den för spelkort för närvarande utgående stämpelavgiften, om en sådan höjning verkligen kunde antagas i avsevärd mån hämma den osed, som här är i fråga.

Nu ådagalägga visserligen ovan intagna uppgifter rörande statens inkomster av kortstämpeln, att försäljningen av stämplade spelkort väsentligt nedgick, efter det enligt beslut av 1892 års riksdag avgiften höjts till 1 krona 50 öre för kortlek, liksom ock att försäljningen åter ökades efter avgiftens nedsättning år 1896 till 50 öre. Sistnämnda års riksdag utgick emellertid vid beslutet om avgiftens sänkande, på sätt framgår av den ovan lämnade redogörelsen, från den uppfattningen, att den minskade stämpelinkomsten icke betecknade en motsvarande nedgång i förbrukningen av spelkort, utan berodde på att ostämplade kort tillhandahöllös i marknaden och att sålunda utvägar anlätades, genom vilka allmänheten i betydande utsträckning undandrog sig att erlägga den fastställda stämpeln. Riktigheten av denna uppfattning lär icke kunna jävas, och man torde icke kunna utgå ifrån, att ett motsvarande försök nu skulle leda till bättre påföljd. Den vunna erfarenheten måste sålunda anses ådagalägga, att en kraftig höjning av kortstämpeln icke är ägnad att främja det ifrågavarande syftet.

Om utskottet följaktligen icke kan förorda en sådan höjning av stämpelavgiften för spelkort, som i den föreliggande motionen ifrågasatts, kan utskottet dock ansluta sig till vad motionärerna uttalat därom, att det saknas anledning att genom bibehållandet av en alltför låg stämpel underlätta inköp av spelkort. Med denna utgångspunkt har utskottet funnit sig böra taga i övervägande, huruvida icke en måttlig höjning av kortstämpeln kan anses vara numera påkallad. För en sådan åtgärd talar även statsverkets intresse av ökade inkomster av ifrågavarande stämpelavgift. Ur båda dessa synpunkter blir uppgiften den att söka bedöma, i vad mån avgiften kan höjas, utan att därigenom framkallas försök att kringgå stämpelpliktens fullgörande. Vid detta avvägande har utskottet tagit hänsyn särskilt till de motsvarande avgifter, som gälla i våra grannländer. I fråga härom har utskottet inhämtat, att stämpelavgift för varje kortlek utgår i Danmark med ett i oktober 1918 från 25 öre till 1 krona höjt belopp och i Norge med 70 öre. I betraktande härav har utskottet icke ansett sig böra förslå högre belopp för stämpelavgiften hos oss än 1 krona för kortlek.

Den av utskottet sålunda förordade höjningen av kortstämpeln synes böra träda i kraft redan under innevarande år. Emellertid torde Kungl. Maj:t bäst vara i tillfälle att, efter prövning av på frågan inverkan omständigheter, bedöma, till vilken tidpunkt ikraftträdandet lämpligen bör bestämmas.

På sålunda anförda skäl får utskottet hemställa,

att riksdagen må

1) i anledning av de förevarande motionerna, I: 96 av herr Rosén och II: 238 av herr Hamrin, besluta, att stämpelavgiften för spelkort skall utgå med en krona för varje kortlek;

2) under förutsättning av bifall till vad under 1) föreslagits, för sin del jämväl besluta, att den höjda stämpelavgiften för spelkort skall tillämpas redan under innevarande år från dag, som Kungl. Maj:t bestämmer; samt

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t, med tillkänna givande av sina sålunda fattade beslut, anhålla, att Kungl. Maj:t ville förordna om den beslutade höjningens ikraftträdande vid den tidpunkt under innevarande år, som Kungl. Maj:t kan finna lämplig.

Stockholm den 4 mars 1919.

På bevillningsutskottets vägnar:

G. W. KÄLLMAN.

Reservationer:

av herrar *Ollas A. Ericsson*, *K. A. Nilson*, *Rune* och *Bergman*, vilka ansett, att utskottets hemställan under 1) bort avse en höjning av stämpelavgiften till två kronor för varje kortlek; samt

av herr *Rosén*.